

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра граматики англійської мови

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор

Майя НІКОЛАЄВА

« 31 » 08 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРЕТИЧНЕ МОВОЗНАВСТВО

Рівень вищої освіти: Другий (магістерський)

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 035 Філологія

Спеціалізації:

035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька

035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська

035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька

Освітньо-професійна програма «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»

Освітньо-професійна програма «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька»

Освітньо-професійна програма «Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська»

Освітньо-професійна програма «Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька»

ОНУ

2023

Робоча програма навчальної дисципліни “Теоретичне мовознавство”. Одеса: ОНУ, 2023. 14 с.

Розробник: Олена КАРПЕНКО, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри граматики англійської мови

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри граматики англійської мови

Протокол № 1 від “ 28 ” серпня 2023 р.

Завідувач кафедри Олена КАРПЕНКО

Погоджено із гарантом ОПІ Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

Олена КАРПЕНКО Олена КАРПЕНКО

Погоджено із гарантом ОПІ Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька

Наталя ГОЛУБЕНКО Наталя ГОЛУБЕНКО

Погоджено із гарантом ОПІ Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська

Людмила ГРИНЬКО Людмила ГРИНЬКО

Погоджено із гарантом ОПІ Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька

Маріанна КНЯЗЯН Маріанна КНЯЗЯН

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) _____

Факультету романо-германської філології

Протокол № 1 від “ 29 ” серпня 2023 р.

Голова НМК Олена ГРИГОРОВИЧ Олена ГРИГОРОВИЧ

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри граматики англійської мови

Протокол № _____ від “ _____ ” _____ 2024 р.

Завідувач кафедри Олена КАРПЕНКО Олена КАРПЕНКО

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>очна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 3/3 годин – 90/90 змістових модулів – 1/1	Галузь знань 03 Гуманітарні науки Спеціальність 035 Філологія Спеціалізації: 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно): перша англійська 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	Обов'язкова	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		1-й	1-й
		<i>Семестр</i>	
		1-й	1-й
		<i>Лекції</i>	
		16 год.	6 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		14 год.	4 год.
		<i>Лабораторні</i>	
		<i>Самостійна робота</i>	
		60 год.	80 год.
		Форма підсумкового контролю: іспит	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни полягає в ознайомленні здобувачів освіти з загальними аспектами теорії мовознавства, зокрема, фонології, морфології, синтаксису, семантики, прагматики.

Завдання: вивчення закономірностей розвитку і функціонування мови з урахуванням здобутків мовознавства за багато віків його розвитку.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей:**

а) інтегральної: здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог;

б) загальних:

ЗК03. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;

в) спеціальних компетентностей:

СК01. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах;

СК03. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки;

СК04. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів;

СК06. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

Програмні результати навчання (ПР):

ПР 07. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці;

ПР 09. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації;

ПР 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних

методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати:** теоретичну проблематику курсу та методи, методика і прийоми дослідження мови; **вміти:** використовувати теоретичні знання про мову та методи і прийоми, опрацьовані в мовознавстві, для вирішення дослідницьких, наукових, педагогічних проблем.

3. Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

THE STUDY OF LANGUAGE

Theme 1. Introduction. Linguistic Competence and Linguistic Performance. The Speech Communication Chain. The design features of language. Language Modality. Auditory-Vocal and Visual-Gestural Languages.

Theme 2. Phonetics. Articulatory Phonetics. Segmental vs. Suprasegmental Features. Articulatory vs. Acoustic Phonetics. The Parameters of Articulation in Signed Languages. Phonology. Phonotactic Constraints and Foreign Accents. Phonological Rules. Implicational Laws.

Theme 3. Words and Word Formation: The Nature of the Lexicon. Morphological Processes. Morphological Types of Languages. The Hierarchical Structure of Derived Words.

Theme 4. Basic Ideas of Syntax. Syntactic Properties. Syntactic Constituency. Syntactic Categories.

Theme 5. An Overview of Semantics. Lexical Semantics: The Meanings of Words. Compositional Semantics: The Meanings of Sentences. Compositional Semantics: Putting Meanings Together.

Theme 6. Pragmatics. Language in Context. Rules of Conversation. Speech Acts. Presupposition.

Theme 7. Language Varieties. Variation at Different Levels of Linguistic Structure. Factors Influencing Variation. Language and Identity. Language Contact. Language Span of Life.

Theme 8. Writing Systems. Types of Writing Systems. The Historical Evolution of Writing Systems.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Очна форма					Заочна форма				
	Усього	У тому числі				Усього	У тому числі			
		л	п	лб	ср		л	п	лб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. THE STUDY OF LANGUAGE										
Theme 1. Introduction. Linguistic Competence and Linguistic Performance. The Speech Communication Chain. the design features of language. Language Modality. Auditory-Vocal and Visual-Gestural Languages.	9	2			7	11	1			10
Theme 2. Phonetics. Articulatory Phonetics. Segmental vs. Suprasegmental Features. Articulatory vs. Acoustic Phonetics. The Parameters of Articulation in Signed Languages. Phonology. Phonotactic Constraints and Foreign Accents. Phonological Rules. Implicational Laws.	11	2	2		7	11	1			10
Theme 3. Words and Word Formation: The Nature of the Lexicon. Morphological Processes. Morphological Types of Languages. The Hierarchical Structure of Derived Words.	11	2	2		7	12	1	1		10
Theme 4. Basic Ideas of Syntax. Syntactic Properties. Syntactic Constituency. Syntactic Categories.	11	2	2		7	12	1	1		10

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Theme 5. An Overview of Semantics. Lexical Semantics: The Meanings of Words. Compositional Semantics: The Meanings of Sentences. Compositional Semantics: Putting Meanings Together.	12	2	2		8	12	1	1		10
Theme 6. Pragmatics. Language in Context. Rules of Conversation. Speech Acts. Presupposition.	12	2	2		8	11	1			10
Theme 7. Language Varieties. Variation at Different Levels of Linguistic Structure. Factors Influencing Variation. Language and Identity. Language Contact. Language Span of Life.	12	2	2		8	10				10
Theme 8. Writing Systems. Types of Writing Systems. The Historical Evolution of Writing Systems	12	2	2		8	11	1			10
Усього годин	90	16	14		60	90	6	4		80

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Очна форма	Заочна форма
1.	Theme 2. Phonetics. Articulatory Phonetics. Segmental vs. Suprasegmental Features. Articulatory vs. Acoustic Phonetics. The Parameters of Articulation in Signed Languages. Phonology. Phonotactic Constraints and Foreign Accents. Phonological Rules. Implicational Laws.	2	1
2.	Theme 3. Words and Word Formation: The Nature of the Lexicon. Morphological Processes. Morphological Types of Languages. The Hierarchical Structure of Derived Words.	2	1
3.	Theme 4. Basic Ideas of Syntax. Syntactic Properties. Syntactic Constituency. Syntactic Categories. The symbol grounding problem. First-generation models. Second-generation models.	2	1
4.	Theme 5. An Overview of Semantics. Lexical Semantics: The Meanings of Words. Compositional Semantics: The Meanings of Sentences. Compositional Semantics: Putting Meanings Together.	2	1
5.	Theme 6. Pragmatics. Language in Context. Rules of Conversation. Speech Acts. Presupposition.	2	
6.	Theme 7. Language Varieties. Variation at Different Levels of Linguistic Structure. Factors Influencing Variation. Language and Identity. Language Contact. Language Span of Life.	2	
7.	Theme 8. Writing Systems. Types of Writing Systems. The Historical Evolution of Writing Systems.		
	Разом	14	4

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/види завдань	Кількість годин	
		Очна форма	Заочна форма
1.	Theme 1. Introduction. Linguistic Competence and Linguistic Performance. The Speech Communication Chain. the design features of language. Language Modality. Auditory-Vocal and Visual-Gestural Languages. Написання реферату: Auditory-Vocal and Visual-Gestural Languages.	7	10
2.	Theme 2. Phonetics. Articulatory Phonetics. Segmental vs. Suprasegmental Features. Articulatory vs. Acoustic Phonetics. The Parameters of Articulation in Signed Languages. Phonology. Phonotactic Constraints and Foreign Accents. Написання доповіді: Phonological Rules. Усна доповідь: Implicational Laws.	7	10
3.	Theme 3. Words and Word Formation: The Nature of the Lexicon. Morphological Processes. Morphological Types of Languages. Підготовка презентації: The Hierarchical Structure of Derived Words.	7	10
4.	Theme 4. Basic Ideas of Syntax. Syntactic Properties. Syntactic Constituency. Написання реферату: Syntactic Categories.	7	10
5.	Theme 5. An Overview of Semantics. Lexical Semantics: The Meanings of Words. Compositional Semantics: The Meanings of Sentences. Написання есе: Compositional Semantics: Putting Meanings Together.	8	10
6.	Theme 6. Pragmatics. Language in Context. Rules of Conversation. Speech Acts. Підготовка усної доповіді: Presupposition.	8	10
7.	Theme 7. Language Varieties. Variation at Different Levels of Linguistic Structure. Factors Influencing Variation. Language and Identity. Language Contact. Написання доповіді: Language Span of Life.	8	10
8.	Theme 8. Writing Systems. Types of Writing Systems. Підготовка презентації: The Historical Evolution of Writing Systems.	8	10
	Разом	60	80

9. Методи навчання

Словесні: лекції, розповідь, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій.

Наочні: ілюстрація, демонстрація, презентація результатів власних досліджень.

Практичні: підготовка і виступи з доповідями, рефератами; обговорення доповідей, рефератів; підготовка презентацій.

10. Форми контролю і методи оцінювання

Методи поточного контролю: усне опитування, оцінювання доповідей, рефератів, есе, презентацій.

Підсумковий контроль: формою підсумкового контролю в рамках дисципліни є іспит.

Критерії оцінювання письмових завдань

За системою ОНУ імені І.І.Мечникова	Оцінка ECTS	Визначення
1	2	3
90–100	A	Здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, повно та системно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань. Виявляє цінні творчі ідеї.
85–89	B	Здобувач вищої освіти достатньо правильно, повно й системно викладає матеріал щодо проблеми, яка розглядається на занятті, виявляючи при цьому творчий підхід.
75–84	C	Здобувач вищої освіти припустився однієї-двох несуттєвих помилок, дотримуючись достатньої повноти, системності викладу матеріалу щодо проблеми, яка розглядається.
70–74	D	Здобувач вищої освіти припустився двох суттєвих помилок у поданні матеріалу щодо проблеми, яка розглядається, відповідь є недостатньо повною й систематизованою.
0-69	E	Здобувач вищої освіти припустився трьох та більше суттєвих помилок у поданні матеріалу щодо проблеми, яка розглядається, відповідь є недостатньо повною й систематизованою.
35–59	FX	Здобувач вищої освіти продемонстрував лише деякі елементи матеріалу щодо проблеми, яка розглядається.
0–34	F	Здобувач вищої освіти не виклав матеріалу щодо проблеми, яка розглядається.

11. Питання для підсумкового контролю

1. Linguistic Competence and Linguistic Performance.
2. The Speech Communication Chain.
3. The design features of language.
4. Language Modality.
5. Auditory-Vocal and Visual-Gestural Languages.
6. Phonetics. Articulatory Phonetics.

7. Segmental vs. Suprasegmental Features.
8. Articulatory vs. Acoustic Phonetics.
9. The Parameters of Articulation in Signed Languages.
10. Phonology. Phonotactic Constraints and Foreign Accents.
11. Phonological Rules. Implicational Laws.
12. Words and Word Formation: The Nature of the Lexicon.
13. Morphological Processes.
14. Morphological Types of Languages.
15. The Hierarchical Structure of Derived Words.
16. Basic Ideas of Syntax. Syntactic Properties.
17. Syntactic Constituency.
18. Syntactic Categories.
19. An Overview of Semantics. Lexical Semantics: The Meanings of Words.
20. Compositional Semantics: The Meanings of Sentences.
21. Compositional Semantics: Putting Meanings Together.
22. Pragmatics. Language in Context.
23. Rules of Conversation.
24. Speech Acts. Presupposition.
25. Language Varieties. Variation at Different Levels of Linguistic Structure.
26. Factors Influencing Variation.
27. Language and Identity.
28. Language Contact. Language Span of Life.
29. Writing Systems. Types of Writing Systems.
30. The Historical Evolution of Writing Systems

Приклад білету
БІЛЕТ №1

1. The Hierarchical Structure of Derived Words.
2. Language Varieties. Variation at Different Levels of Linguistic Structure.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

У ході поточного контролю студент може отримати максимальну оцінку (100 балів) за кожну тему змістових модулів. Відповідь під час іспиту теж оцінюється за 100-бальною

шкалою. Загальна оцінка з навчальної дисципліни – це є середнє арифметичне суми балів за поточний контроль та підсумковий контроль (іспит).

Поточний контроль								Підсумковий контроль (іспит)	Загальна оцінка
Змістовий модуль 1									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90 – 100	A	відмінно
85-89	B	добре
75-84	C	
70-74	D	
60-69	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Навчально-методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Теоретичне мовознавство».
2. Силабус навчальної дисципліни «Теоретичне мовознавство».

14. Рекомендована література

Основна

1. Language Files: Materials for an Introduction to Language and Linguistics. 12th ed. Columbus: The Ohio State University, 2016. 784 p.
2. Crystal D. The Cambridge encyclopedia of language. 3rd ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2010. 506 p.

Додаткова

1. Кочерган М. П. Загальне мовознавство. 2.вид., випр. і доп. К.: Академія, 2006. 463 с.
2. Hall Ch. J. An introduction to language and linguistics: Breaking the language spell. New York: Continuum, 2006. 344 p.

15. Електронні інформаційні ресурси

1. Мовознавство. URL: <https://movoznavstvo.org.ua> – науково-теоретичний журнал.
2. Theoretical Linguistics. URL: <https://www.degruyter.com/journal/key/thli/html?lang=en> – науковий журнал з теорії мовознавства.